

Lublin, dnia 17 sierpnia 2017 r.

Fundacja Wolność od Religii

ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2

20-023 Lublin

Szanowna Pani Elżbieta Leszczyńska

Wielkopolski Kurator Oświaty

Kuratorium Oświaty w Poznaniu

ul. Kościuszki 93, 61-716 Poznań

Wnoszę o weryfikację stanowiska przedstawionego w piśmie Kuratorium z dnia 27 lipca 2017 r. w toku korespondencji dotyczącej sprawy obowiązkowego charakteru lekcji religii w Niepublicznej Dwujęzycznej Szkole Podstawowej Bonum Futurum w Tulcach, ul. Kalinowa 13, i w konsekwencji dokonanie kontroli nadzorczej prowadzącej do dostosowania przez wskazaną Szkołę zapisów w statucie dotyczących lekcji religii do obowiązujących przepisów oraz stosowania przepisów prawa w organizacji lekcji religii w Szkole.

W piśmie Kuratorium Oświaty w Poznaniu z dnia 27 lipca 2017 r. wskazano, iż w Szkole w Tulcach lekcje religii są organizowane na zasadzie dobrowolnego wyboru. W piśmie wskazano również że osoba prowadząca Szkołę w Tulcach wprowadziła w statucie Szkoły zapis - „Religia w szkole jest przedmiotem obowiązkowym”, aby kontrowersji nie budziły atrybuty religijne, tj. krzyże w klasach, organizacja rekolekcji, msze święte na początku i na zakończenie roku szkolnego itp.

Już z powyższego wynika, że zapis statutu jest niezgodny z przepisami prawa i powinien być zmieniony. Literalne brzmienie wskazanego zapisu jest wprost sprzeczne z przepisami prawa. Szkoła wyjaśniła Kuratorium, że zapis został wprowadzony jedynie dla pozorów, a jego cel jest odmienny. Jest to kolejny powód do zmiany zakwestionowanego zapisu. Dodatkowo, wskazać należy, że argumentacja Szkoły nie usprawiedliwia w żaden sposób takiego zapisu w statucie. Kwestie związane z krzyżem w salach szkolnych, organizowaniem rekolekcji wielkopostnych oraz mszy świętych podlegają bowiem odmiennym regulacjom przepisów prawa różnych poziomów. W świetle powyższego, wytłumaczenie Szkoły nie powinno spotkać się ze zrozumieniem Kuratorium i powinny zostać podjęte przez organ nadzorczy odpowiednie środki celem przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zapobiegania wprowadzania przez Szkołę zapisów w statucie **jedynie dla pozorów i w celu omijania prawa. Istotnym przy tym jest, iż zapis w statucie Szkoły jest niezgodny z prawem także w innym aspekcie. Zarówno zapis w statucie, jak i wyjaśnienia Szkoły kierowane do Kuratorium wskazują na to, iż dyskryminowane są osoby niewierzące**; skoro bowiem zgodnie ze statutem religia jest obowiązkowa, a contrario, osoby nie wyznające żadnej religii zostały pozbawione swoich konstytucyjnych i ustawowych praw, w tym prawa do równości, niedyskryminacji, czy swobody wyznania (w tym przypadku swobody do niewyznawania żadnej religii). Podkreślić również należy, że przedmiotowa szkoła nie posiada statusu szkoły wyznaniowej, co stanowiłoby dopuszczalny prawnie wyjątek do zastosowania tego typu rozwiązań statutowych. Status prawny szkoły niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej nie uprawnia do całkowitej dowolności w organizacji Szkoły oraz treści jej statutu oraz nie prowadzi do oderwania takiej szkoły od obowiązku stosowania się do przepisów prawa (w tym m.in. do Ustawy o Oświacie oraz Rozporządzenia MEN w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii).

Zgodnie z art. 31 ustawy o systemie oświaty **kurator oświaty sprawuje nadzór pedagogiczny nad publicznymi i niepublicznymi szkołami i placówkami** na obszarze

danego województwa. Art. 89 Ustawy stanowi, iż nadzór pedagogiczny nad szkołami i placówkami niepublicznymi sprawują właściwi kuratorzy oświaty. **Nadzorowi pedagogicznemu, sprawowanemu przez kuratora oświaty, podlega m. in. przestrzeganie statutu szkoły (art. 33 ustawy). Nadto, zgodnie z art. 33 ust. 8 Ustawy, organ sprawujący nadzór pedagogiczny może wydawać organowi prowadzącemu szkołę lub placówkę zalecenia wynikające z czynności nadzoru.**

Kurator oświaty posiada także, zgodnie z kompetencjami określonymi w art. 31 ust. 1 i art. 33 ust. 2 ustawy **w związku z uprawnieniami wynikającymi z art. 83 ust. 1 pkt 3 *in fine*** Ustawy, ustawową delegację, na mocy której może zobligować dyrektora szkoły do przywrócenia działalności szkoły zgodnie z przepisami prawa oświatowego.

Powyższe uprawnienia nadzorcze w stosunku do placówek niepublicznych potwierdza orzecznictwo sądowe, m.in. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 26 czerwca 2006 r., III SA/Łd 50/06.

Natomiast dalsze niestosowanie się przez szkołę niepubliczną do określonych powyżej zaleceń i zobowiązań nadzorczych, daje Kuratorium uprawnienia nawet do wykreślenia wpisu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych, zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 3 Ustawy, zgodnie z którym wpis do ewidencji podlega wykreśleniu w przypadku stwierdzenia, w trybie nadzoru pedagogicznego, że działalność szkoły lub placówki jest sprzeczna z przepisami ustawy lub statutem, a w szkole podstawowej, gimnazjum oraz szkole artystycznej realizującej kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej lub gimnazjum - również w przypadku gdy nie jest wypełnione zobowiązanie, o którym mowa w art. 82 ust. 2 pkt 6, jeżeli osoba prowadząca szkołę lub placówkę w wyznaczonym terminie nie zastosowała się do poleceń organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

Tym samym, działanie Kuratorium jest wręcz niezbędne także z tego względu, żeby wszelkie zapisy statutu szkoły były jasne, precyzyjne, zrozumiałe i zgodne z

prawem. Powyższe potwierdza stanowisko orzecznictwa sądowego. Jak przyjął Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 5 marca 2010 r., I OSK 692/09, „Statut stanowiący akt prawny regulujący m.in. wewnętrzny ustrój, organizację i zakres działania placówki winien zawierać przepisy jasne i niebudzące wątpliwości.”.

Należy również wskazać, iż „Sprzeczność z prawem należy oceniać jako **naruszenie przez regulację statutową jakichkolwiek przepisów prawa, a więc nie tylko sprzeczność z komentowaną ustawą, lecz także z przepisami wydanych na jej podstawie rozporządzeń oraz z innymi ustawami i rozporządzeniami należącymi do odrębnych działów i gałęzi prawa (np. sprzeczne z prawem, tzn. z kodeksem cywilnym i z komentowaną ustawą, byłoby postanowienie statutu mówiące, że szkoła ma osobowość prawną).**” (Pilich, Mateusz. Art. 60. W: Ustawa o systemie oświaty. Komentarz, wyd. VI. LEX, 2015).

Niewątpliwie także w szkołach niepublicznych muszą być przestrzegane nie tylko przepisy prawa oświatowego, ale także akty wyższego rzędu, jak Konstytucja, czy akty prawa międzynarodowego. Nie może budzić wątpliwości, że zapis w statucie dotyczący obowiązkowości lekcji religii w Szkole narusza nie tylko przepisy prawa oświatowego, co wywiedziono powyżej, ale narusza także szereg innych aktów prawnych.

Wskazać w tym miejscu należy, że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej formułuje zakaz dyskryminacji w art. 32 ust. 1 i ust. 2, zgodnie z którym: Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Szkoła stanowi miejsce, w którym wszyscy uczniowie powinni być traktowani jednakowo i jest miejscem neutralnym światopoglądowo. Także zatem w szkole niepublicznej powinny być przestrzegane przepisy Konstytucji, czy też aktów prawa międzynarodowego, statuujące między innymi zasady równości, niedyskryminacji. Zgodnie z art. 53 ust. 3 i ust. 4 w związku z art. 48 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, rodzice mają

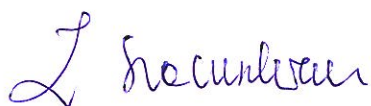
prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami; religia kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej może być przedmiotem nauczania w szkole, przy czym nie może być naruszona wolność sumienia i religii innych osób.

Jak stanowi natomiast art. 14 ust. 1 i 2 Konwencji o prawach dziecka, Państwa-Strony będą respektowały prawo dziecka do swobody myśli, sumienia i wyznania, będą respektowały prawa i obowiązki rodziców lub, w odpowiednich przypadkach, opiekunów prawnych odnośnie do ukierunkowania dziecka w korzystaniu z jego prawa w sposób zgodny z rozwijającymi się zdolnościami dziecka. Unormowania międzynarodowe również mają zastosowanie, nie tylko poprzez implementujące je krajowe normy prawne, ale także bezpośrednio.

Nie istnieje obowiązek uczestnictwa w lekcji religii lub etyki. Nikt nie ma prawa zapisami w przepisach wewnętrznych szkoły obligować uczniów do uczestnictwa w tych zajęciach lub traktować ich gorzej z powodu braku uczestnictwa.

Na marginesie, wskazać należy, że kuratoria powszechnie badają także kwestie zgodności statutów szkół niepublicznych z wszelkimi zapisami powszechnie obowiązującego prawa. Powyższe wynika chociażby z lektury artykułu na portalu branżowym: <https://www.nadzor-pedagogiczny.pl/porada/jakie-sa-najczestsze-bledy-w-zapisach-statutow-szk/3401>.

Biorąc pod uwagę wszelką argumentację przedstawioną w treści niniejszego pisma, wniosek wskazany w *petitum* pisma należy uznać za uzasadniony.

Dorota Wójcik

prezeską Fundacji

